

úspěšných gymnázií si správně uvědomují, že budování dobré pověsti je důležitou téměř každodenní aktivitou, jak školu na veřejnosti prosazovat.

Další index znázorněný v grafu č. 2 vychází ze stejné části dotazníku jako dva předešlé a zabývá se *Podporou při řešení problémů* (LEADPD) – jak se ředitel školy zapojuje do činností spojených s řešením kázeňských problémů. Zpracovává četnost činností ve stejných kategoriích u těchto položek: *Když má někdo z učitelů nějaký problém ve své třídě, chopím se iniciativy a o záležitosti s ním diskutuji; Věnuji pozornost vyrušování ve třídách; Když učitel přijde s problémem ve své třídě, řešíme ho společně.* Mezi hodnotami indexu méně úspěšných a velmi úspěšných základních škol je opět statisticky významný rozdíl a ukazuje se, že ředitelé velmi úspěšných základních škol uvádějí, že mnohem výrazněji a činoroději podporují vyučující při řešení problémů ve třídě. Hodnoty tohoto indexu u víceletých gymnázií popisují naprosto rozdílnou situaci, než je tomu u základních škol. Záporné hodnoty indexu (viz graf č. 2) ukazují, že ředitelé gymnázií problémy ve třídách tak často jako jejich kolegové ve velmi úspěšných základních školách neřeší. Důvodem může být lepší kázeň patnáctiletých gymnazistů nebo třeba i to, že ředitelé gymnázií v případě podpory při řešení problémů nezasahují do delegované pravomoci výchovných poradců a třídních učitelů a spoléhají na jejich profesionální přístup, aniž by to mělo negativní vliv na výsledky žáků v matematice.

Doložit předcházející zjištění a dokreslit popisovanou situaci mohou další dva indexy odvozené ze žakovského dotazníku, které se vztahují přímo k výuce matematiky. Index *Kázeň v hodinách matematiky* (DISCLIMA) byl zkonstruován z odpovědí žáků na otázku: „*Jak často dochází v hodinách matematiky k následujícím situacím?*“ Vyjadřovali se na škále: „Každou hodinu“, „Ve většině hodin“, „V některých hodinách“ a „Nikdy nebo téměř nikdy“ k položkám: *Žáci neposlouchají, co učitel říká; Ve třídě je hluk a nepořádek; Učitel musí dlouho čekat, než se žáci utiší; Žáci nemohou dobře pracovat; Žáci začínají pracovat až dlouho po začátku hodiny.* Vyšší hodnota indexu znamená lepší kázeň v hodinách matematiky. Kázeň v hodinách je dalším prvkem, který může ovlivnit úspěšnost školy.

Statisticky významný rozdíl vykazují hodnoty pro méně a velmi úspěšné základní školy, záporná hodnota popisuje poměrně velkou míru nekázně v méně úspěšných základních školách, zatímco vyšší kladná hodnota indexu vyjadřuje výrazně lepší situaci ve velmi úspěšných základních školách, ale je stále nižší než u méně úspěšných víceletých gymnázií. Ve skupině velmi úspěšných víceletých gymnázií je vůbec nejvyšší hodnota indexu a žáci uvádějí, že v těchto školách v hodinách matematiky mnohem pozorněji naslouchají učitelům, výuka je minimálně narušována nepořádkem a efektivněji se využije čas na ni vyhrazený. Toto zjištění lze navíc ještě doplnit už výše uvedenou informací o průměrné velikosti třídy, a je tedy možné tvrdit, že vyšší počet žáků ve třídě nemusí nutně znamenat horší kázeň. Výrazné změny k lepšímu v kázni českých žáků si všimá i mezinárodní zpráva PISA 2012 (viz druhá část analýzy, strana 28).

Index *Autorita učitele v hodinách matematiky* (ANCCLSMAN) vychází z otázky: „*Když si představíš svého učitele matematiky, do jaké míry souhlasíš s následujícími tvrzeními?*“ Tvrzení popisují stejné situace jako v předcházejícím indexu *Kázeň v hodinách matematiky*, avšak jsou vztaheny na učitele: *Učitel umí žáky přimět k tomu, aby poslouchali, co říká; Učitel ve třídě udržuje kázeň; Učitel své hodiny začíná včas; Učitel musí dlouho čekat, než se žáci utiší.* Žáci odpovídali na škále: „Rozhodně souhlasím“, „Souhlasím“, „Nesouhlasím“, „Rozhodně nesouhlasím“. Vyšší hodnota indexu znamená vyšší autoritu učitele v hodinách matematiky.

Autorita učitele je velmi důležitým faktorem motivujícím žáka k učení. To, jak žák vnímá učitele, jak si ho váží a uznává, vede často k trvalému zájmu o předmět a k dalšímu studiu